

Jaanus Nurmoja

Teie 29.05., 01.10.2019

Meie .10.2019 nr 1-6/19-40/3

Seisukoht kollektiivse pöördumise "Tingimusteta põhissetuleku (kodanikupalga) teostatavuse ja mõju uurimisest Eestis" kohta

Austatud kollektiivse pöördumise esitajate esindaja

Täname Teid, et esitasite Riigikogule kollektiivse pöördumise „Tingimusteta põhissetuleku (kodanikupalga) teostatavuse ja mõju uurimisest Eestis“¹. Sellest lähtuvalt diskuteeriti Riigikogu sotsiaalkomisjoni k.a 17. septembri istungil² tingimusteta põhissetuleku idee üle ning vahetati mõtteid Soome kogemusest põhissetuleku eksperimendi kohta. Riigikogu sotsiaalkomisjon otsustas nimetatud komisjoni istungil mitte nõustuda esitatud kollektiivse pöördumisega (RKKTS § 152¹² lg 4).

Komisjoni istungil märkis Sotsiaalministeeriumi esindaja, et Sotsiaalministeerium ja Poliitikauuringute Keskus Praxis on teinud koostöös analüüsi „Elatusmiinimumi mõju majandusliku toimetuleku tagamisele“, mille tulemused avaldatakse järgmisel aastal ja uued andmed on olulised sotsiaalkaitseüsteemi paremaks muutmisel. Lisaks toodi välja, et ekslikult peetakse Eesti sotsiaalkaitseüsteemi halduskulusid kõrgeteks. Viimaste Eurostati andmetel on Eestis ühed madalamad sotsiaalkaitsele kuuluvad halduskulud.

Rahandusministeeriumi ettekandest ilmnes, et varasemalt on uuritud põhissetuleku kehtestamise fiskaalset ning sotsiaalmajanduslikku mõju Euroopa Liidu liikmesriikides.³ Kui igale täiskasvanud isikule anda 350 EUR ja alla 18-aastasele isikule 140 EUR kalendrikuus siis: 1) sellise toetuse katmiseks on vajalik kehtestada täiendav maks sissetulekutele suurusjärgus 50% (seda juhul kui selline põhissetulek antakse täiendavalt tänastele toetustele) või 2) kõikide toetuste ja pensionite ära kaotamisel vabaneks raha kulude katmiseks ligi pooles ulatuses. Kuna toetuste jagamisega seotud halduskulu on Eestis üks EL-i väikseim, siis ei too toetuste jagamisega seotud asutuste ja töökohtade kaotamine olulist rahalist võitu.

Sotsiaalmajanduslike mõjudena toodi välja järgmist:

- 1) vaesuse ja ebavõrdsuse vähenemine võiks olla ligi 10-25%;
- 2) samas 20% täna kõige vaesematest inimestest kaotaksid oma sissetulekutes märkimisväärselt;
- 3) põhissetuleku skeem on oluliselt ebaefektiivsem vaesuse ja ebavõrdsuse vähendamisel kui Eesti tänane sotsiaalkaitse süsteem.

¹ Riigikogu veebilehel kättesaadav: <https://www.riigikogu.ee/tegevus/dokumendiregister/dokument/c5bc630f-c6e0-42bf-9e7b-82e720df8961>

² Komisjoni istungi protokolliga on võimalik tutvuda Riigikogu veebilehel: <https://www.riigikogu.ee/tegevus/dokumendiregister/dokument/c5bc630f-c6e0-42bf-9e7b-82e720df8961>

³ A comparison of the fiscal and distributional effects of alternative basic income implementation modes across the EU28. <https://www.euromod.ac.uk/sites/default/files/working-papers/em14-19.pdf>

Kuulanud ära algataja esindaja ning Rahandusministeeriumi ja Sotsiaalministeeriumi seisukohad otsustas Riigikogu sotsiaalkomisjon mitte nõustuda pöördumises toodud laiahaardelise analüüsi läbiviimisega, kuna Eesti sotsiaalkaitse süsteemi halduskulud ei ole põhjuseks süsteemi muutma hakkamiseks ning tingimusteta põhisissetulek ei pruugi aidata töötuid inimesi tööturule ja ei too kaasa oodatavat kergendust isikute elukorralduses. Leiame, et esmalt tuleks olemasolevat süsteemi reformida.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tõnis Mölder

Esimees

Teadmiseks: Rahvaalgatus.ee
Riigikogu juhatus